

TANTÁRGYI ADATLAP

A rögzített zene kultúrtörténete

BMEGT43A066

I. TANTÁRGYLEÍRÁS

1. ALAPADATOK

Tantárgy neve

A rögzített zene kultúrtörténete

Azonosító

BMEGT43A066

A tantárgy jellege

kontaktórás tanegység

Kurzustípusok és óraszámok

<i>Típus</i>	<i>óraszám</i>
Előadás	2
Gyakorlat	0
Laboratórium	0

Tanulmányi

teljesítményértékelés
(minőségértékelés)

típusa

félévközi
érdemjegy

Kreditszám

2

Tantárgyfelelős

<i>Neve</i>	<i>Beosztása</i>	<i>Email címe</i>

Dr. Barna Róza Emília	egyetemi docens	barna.emilia@gtk.bme.hu

Tantárgyat gondozó oktatási szervezeti egység

Szociológia és Kommunikáció Tanszék

A tantárgy weblapja

<https://edu.gtk.bme.hu>

A tantárgy oktatásának nyelve

magyar - HU / English - EN

A tantárgy tantervi szerepe, ajánlott féléve

Közvetlen előkövetelmények

Erős Nincs

Gyenge Nincs

Párhuzamos Nincs

Kizáró feltételek Nincs

A tantárgyleírás érvényessége

Jóváhagyta a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Kari Tanácsa (2026.01.28.) az 580011/06/2026 iktatószámon hozott határozatával, amely érvényes 2026.01.28-tól.

2. CÉLKITŰZÉSEK ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK

Célkitűzések

Az egyes információrögzítési, -feldolgozási, -tárolási és -disztribúciós technológiák nem csupán a kulturális termékek elérhetőségére vannak hatással (ár, példányszám, terjesztési csatornák), de alapvetően befolyásolják a kulturális kánonok alakulását, illetve az egyén szintjén a kulturális termékek befogadását, értelmezését és társadalmi használatát is. Ugyanakkor alapvetően hibás az egyoldalú determinizmus feltételezése, hiszen a műszaki fejlesztések iránya és az új technológiák elterjedésének sebessége nem függetlenek egy adott társadalom kulturális igényeitől, gazdasági és politikai berendezkedésétől. A hangrögzítés több mint százéves története jól illusztrálja ezt a dinamikát. A rögzített zenei termékek előállításának és használatának terén – a kulturális termelés és fogyasztás egyéb területeihez hasonlóan – egyenlőtlenül oszlanak meg a kulturális reprezentációhoz fűződő jogok és lehetőségek az egyes egyének és társadalmi csoportok között. A kulturális termelés és fogyasztás a pusztán szórakozás és szórakoztatás szféráján túl a jelentések társadalmi újra-tárgyalásának színtere is. A kurzus célja, hogy az elvont ideológiai/hatalmi konfliktusok jelentőségét gyakorlati példákon keresztül mutassa be, illetve jelezze a technológia szerepét a kulturális erőviszonyok alakulásában. A kurzus elméleti megközelítése egyaránt táplálkozik a kritikai kultúrakutatásból (cultural studies), a médiaelméletből (media studies), a kulturális termelés és fogyasztás szociológiájából, illetve a popzenével foglalkozó kritikai és esztétikai irodalomból (popular music studies). A tantárgy a hangrögzítés technológia-története mellett áttekinti a zeneipar eddigi történetét és működési logikáját, a hangarchiváció és gyűjtés főbb területeit, a rögzített zenéhez kapcsolódó egyéb kulturális használatokat. Kiemelt hangsúlyt kap a félév során a már rögzített zenei felvételeket új művek alapanyagául használó avant-garde / kísérleti zene, digitálisan készített popzene és DJ-kultúra bemutatása, illetve a hangminta alapú zenéhez kapcsolódó szerzői jogi dilemmák körüljárása.

Tanulmányi eredmények

Tudás

1. Társadalmi jelenségek működését leíró tudományos fogalomkészlet ismerete
2. Társadalmi intézmények (jog, nyelv, vallás stb.) ismerete

Képesség

1. Új ismeretek elsajátítására való nyitottság
2. Elemzési képesség

Attitűd

1. A társadalmi változások elfogadására való nyitottság
2. Előítélet-mentesség
3. Társadalmi érzékenység, szolidaritás

Önállóság és felelősség

1. Felelős, szakmai alapokon nyugvó társadalmi jelenlét

Oktatásmódszertan

előadás

Tanulástámogató anyagok

- A tantárgy elvégzéséhez szükséges oktatási anyagok, szakirodalom a kurzus moodle-oldaláról érhető el a hallgatóknak (edu.gtk.bme.hu)

II. TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

A TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

Általános szabályok

Az értékelés órai munkát, az órára készülést és az önálló feladat értékelését foglalja magában.

Teljesítményértékelési módszerek

Órai munka, prezentáció, elemző munkák, vizsgadolgozat tanári értékelése.

Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részaránya a minősítésben

- órai munka: 20
- részteljesítmény-értékelés – házi feladatok: 30
- részteljesítmény-értékelés – önálló feladat: 50
- összesen: 100

Vizsgaelemek részaránya a minősítésben

Az aláírás megszerzésének feltétele, az aláírás érvényessége

Az órák rendszeres látogatása, az órák 30%-át nem meghaladó hiányzás.

Érdemjegy-megállapítás

Jeles	95
Jeles	85–94
Jó	70–84
Közepes	60–69
Elégséges	50–59
Elégtelen	0–49

Javítás és pótlás

A javítás és pótlás rendjét mindig a hatályos TVSZ szabályozza. Az évközi számonkérés (házi feladatok) pótlására a pótlási időszakban van lehetőség.

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

részvétel a kontakt tanórákon	28
házi feladatok elkészítése	6
önálló feladat elkészítése	26
összesen	60

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Kari Hallgatói Képviselőtestület véleményezése után jóváhagyta dr. Szandi-Varga Péter oktatási dékánhelyettes 2025.12.08.-án.
Érvényes 2025.12.08-tól.

III. RÉSZLETES TANTÁRGYTEMATIKA

TEMATIKAI EGYSÉGEK ÉS TOVÁBBI RÉSZLETEK

A félévben sorra vett témák

1. Bevezetés 2. A hangrögzítés technológiatörténete I: az ónfóliától a mikrobarázdás hanglemezig 3. A hangrögzítés technológiatörténete II: a magnószalagtól az mp3-ig 4. Hanglemezipar I: a lemezipari óriásvállalatok 5. Hanglemezipar II: független cégek 6. Formátumváltások kulturális következményei: a bakelit-kor hordaléka 7. Hangarchívumok: az állami intézményektől a fájlcsereig 8. Zenehallgatás I: bakelit-hulladék, a formátumváltások kulturális vesztesége 9. A zajok művészei - zenei avant-garde és az új technológiák 10. Stúdiómágusok - a hangmérnökök útja a zenei alkotásig 11. DJ kultúra 12. Mix, remix, bootleg, mashup és a szerzői jog 13. Zenehallgatás II: mix-remix történet 14. Kurzuslezárás

További oktatók

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Tantárgyi adatlap I. és II. részén túli III. részét az érintett szak(ok) szakfelelőse(i)vel való egyeztetés alapján az 1.8. pontban megjelölt Szociológia és Kommunikáció Tanszék vezetője hagyja jóvá.